

El Bosco in een flamencojasje 'Snaren beroeren toppunt erotiek'

AL MAANDEN IS FLAMENCOGITARIST ERIC VAARZON MOREL in de ban van Het laatste oordeel van Hiëronymus Bosch. Vrijwel elk boek over het beroemde drieluik van de schilder, wiens 500ste sterfdag dit jaar wordt herdacht, heeft hij verslonden. Het meesterwerk ins

De Telegraaf 18 Mar 2016 door Paola van de Velde

"We proberen echt in het schilderij te kruipen", vertelt Vaarzon Morel. "Ik ben altijd al in schilderkunst geïnteresseerd geweest. Ik stam niet voor niets uit een geslacht van kunstschilders. De oudste zoon van de familie stapte steeds in de voetsporen van zijn vader. Die traditie loopt terug tot 1780. Mijn oudste broer is ook kunstschilder geworden, net als mijn vader. In feite ben ik opgegroeid in zijn atelier."

"Dankzij mijn vader heb ik ook goed leren kijken naar tekeningen en schilderijen. Ik heb een goed oog ontwikkeld voor kleur en compositie. In feite doe ik in mijn muziek hetzelfde als hij, alleen heb ik voor een ander materiaal gekozen ommij uit te drukken. Ik gebruik geen olieverf, maar de klanken van de akoestische gitaar."

Zijn liefde voor de bizarre bijbelse voorstellingen van Bosch, die bevolkt worden door vreemde monsters en

'Het laatste oordeel' van Jeroen Bosch is wereldberoemd en sprak zeer tot de verbeelding van Eric Vaarzon Morel. Hij baseerde er zijn voorstelling 'Apocalyps' op.

duivels, vaak halfmens-halfdier, dateert al van lang geleden. "Toen ik 25 jaar terug in Madrid woonde om flamencomuziek te studeren, adviseerde

mijn vader dat ik, als het slecht weer was in Spanje, beslist naar het Prado moest gaan."

"Al snel werd ik er kind aan huis.

Want in de winter kan het koud zijn in de Spaanse hoofdstad. Bovendien woonde ik om de hoek van het museum. Daar heb ik het werk van Jeroen Bosch, door de Spanjaarden liefkozend El Bosco genaamd, leren waarderen."

Het is niet de eerste keer dat Vaarzon Morel een kunstenaar en zijn werk tot uitgangspunt van zijn muziek maakt. "Vijf jaar geleden heb ik een opera over El Greco gecomponeerd. Ook toen ben ik helemaal in het leven en werk van die Grieks-Spaanse schilder gedoken. Heerlijk vind ik dat omte doen. Ik probeer altijd echt de ziel van de kunstenaar te pakken te krijgen."

Volgens de flamencogitarist ontdekte hij in Het laatste oordeel van Bosch zoveel zaken die associatief te maken hebben met zijn muziek en met Spanje, dat hij meteen allerlei ideeën kreeg om het drieluik in muziek en dans om te zetten. "Wist je dat in de tijd van Bosch 'de snaren beroeren' werd beschouwd als het toppunt van wellust?"

Zijn Apocalyps wordt een combinatie van pure flamenco, maar ook jazzy invloeden die saxofonist Miquel Martinez inbrengt. "We verwerken er ook een stukje Monteverdi in. De sopraan ClaronMcFadden, die een ware stemkunstenares is, zingt zijn hemelse klanken."

Natuurlijk ontbreekt ook de dans niet. In de flamenco zit het rauwe, aardse en volkse, dat ook het werk van Bosch kenmerkt. Danseres Raquela Soblechero is speciaal uit Toledo over-

V.l.n.r. flamencodansers Raquela Soblechero, Eric Vaarzon Morel, zangeres ClaronMcFadden, verteller David Lucieer en saxofonist Miquel Martinez. 0117-401142121

V.l.n.r. flamencodansers Raquela Soblechero, Eric Vaarzon Morel, zangeres ClaronMcFadden, verteller David Lucieer en saxofonist Miquel Martinez.

gekomen om de geschilderde angst, wellust en de vervreemdende beeldtaal van Bosch in beweging om te zetten. "Haar bijdrage maakt de voorstelling zoveel groter en theateraler. Haar Spaanse sleepjurk roept bij mij de associatie van de staart van de duivelse draken op het paneel van Bosch."

Acteur David Lucieer is aangehouden als verteller bij het theaterconcert. "Hij beschrijft scènes van het schilderij, die we ook op de achter-

grond zullen projecteren. We gebruiken onder meer een gedicht van Federico García Lorca, bijbelteksten en passages uit La divina commedia van Dante. Ik heb ontdekt dat sommige omschrijvingen uit Dantes hel letterlijk door Bosch zijn verbeeld."

Een bijzondere scène belooft de muzikale verbeelding van het detail van de smidse op het middenpaneel van Het laatste oordeel te worden. "In plaats van paarden worden hier zondige mensen beslagen", legt Vaarzon Morel uit. "Daarbij speel ik het lied van het aambeeld, de oudste vorm van flamenco. De eerste zigeuners in Spanje waren immers ijzerbewerkers. Bij het ritme waarmee zij op het aambeeld sloegen werd gezongen en gedanst."

Plannen voor volgende voorstellingen, gebaseerd op het schilderkunstig oeuvre van grootheden uit de kunstgeschiedenis, heeft Vaarzon Morel ook al. "Ik wil nog zeker twee opera's schrijven. Eentje over de Italiaanse barokschilder Caravaggio, de andere over de Spaanse Goya. Twee andere favoriete kunstenaars van mij. Samen met mijn opera over El Greco vormen zij straks ook een drieluik." Zondag 20 maart gaat 'Apocalyps' in première in de Stadsschouwburg van Utrecht.